

Brussel, 31.10.2019
C(2019) 7772 final

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van 31.10.2019

tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang

{SWD(2019) 395 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN DE GEDELEGEERDE HANDELING

Doelstelling en wettelijke basis voor de voorgestelde actie

Bij de onderhavige gedelegeerde verordening wordt een Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang (hierna "PGB's" genoemd) vastgesteld die de bij Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/540 van de Commissie¹ van 23 november 2017 vastgestelde lijst vervangt.

PGB's zijn specifieke energie-infrastructureurprojecten die van doorslaggevend belang zijn voor de voltooiing van de Europese interne energiemarkt, voor de verwezenlijking van de doelstelling van het EU-energiebeleid om alle Europeanen betaalbare, zekere en duurzame energie te bieden, en voor het behalen van de klimaatdoelstellingen van de Unie.

Op grond van artikel 3, lid 4, van Verordening (EU) nr. 347/2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructureur (de "TEN-E-verordening") moet de Commissie elke twee jaar een gedelegeerde handeling vaststellen waarbij een Unielijst van PGB's wordt vastgesteld². Deze Unielijst is gebaseerd op de regionale lijsten van PGB-kandidaten die zijn opgesteld en goedgekeurd door de op grond van de TEN-E-verordening opgerichte regionale groepen.

Deze gedelegeerde verordening neemt de vorm aan van een bijlage bij de TEN-E-verordening.

Algemene context van de gedelegeerde verordening

De TEN-E-verordening voorziet in een regelgevingskader dat erop is gericht het uitvoeringsproces van PGB's te faciliteren en versnellen.

Bij de TEN-E-verordening zijn negen strategische geografische prioritaire infrastructureurcorridors inzake elektriciteit, gas en olie, en drie Uniebrede infrastructurele prioritaire thematische gebieden voor slimme netwerken, elektriciteitssnelwegen en grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken vastgesteld. De verordening voorziet in een open, transparant en inclusief proces voor het selecteren van specifieke PGB's die noodzakelijk zijn om deze prioritaire corridors en gebieden tot stand te brengen.

Bovendien wordt op grond van de TEN-E-verordening een reeks maatregelen vastgesteld waarmee wordt gewaarborgd dat de PGB's tijdig worden uitgevoerd, waaronder:

- grotere transparantie en betere openbare raadpleging;
- kortere en gestroomlijnde vergunningsprocedures met een bindende termijn van drie en een half jaar;
- één bevoegde nationale autoriteit als centraal loket voor alle vergunningsprocedures;

¹ Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/540 van de Commissie van 23 november 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang (PB L 90 van 6.4.2018, blz. 38).

² PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39.

- betere behandeling vanuit de regelgeving door middel van kostentoekenning op basis van de nettobaten en stimuleringsmaatregelen; alsmede
- de mogelijkheid om financiële bijstand te verkrijgen in het kader van de Connecting Europe Facility (CEF) in de vorm van subsidies en innovatieve financieringsinstrumenten.

2. RAADPLEGINGEN VOORAFGAAND AAN DE VASTSTELLING VAN DE HANDELING

PROCES VOORAFGAAND AAN DE VASTSTELLING VAN DE UNIELIJST VAN PGB'S

Het proces van vaststelling van de Unielijst van PGB's is begonnen in oktober 2018 en eindigt met de inwerkingtreding van de onderhavige gedelegeerde verordening.

Het selectieproces voor de PGB's is gebaseerd op regionale samenwerking en werd beheerd door de regionale groepen. De regionale groepen voor elektriciteit, slimme netwerken en gas bestaan uit vertegenwoordigers van de lidstaten, nationale regelgevende instanties (NRI's), transmissiesysteembeheerders (TSB's), het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas (ENTSB-G), het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit (ENTSB-E), het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) en de Commissie. De regionale groepen voor olietransportprojecten en projecten betreffende koolstofdioxidetransport bestaan uit vertegenwoordigers van de lidstaten, projectontwikkelaars en de Commissie.

Naast de wettelijke bepalingen van de TEN-E-verordening inzake de specifieke rol van regionale groepen bij het opstellen van de regionale lijsten van PGB's, heeft de Commissie gehandeld volgens politieke verbintenissen die voortvloeien uit het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over beter wetgeven en het kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie. De vergaderingen van regionale groepen waren toegankelijk voor het Parlement en de informatie met betrekking tot de voorbereiding van deze gedelegeerde handeling is vóór de aanneming ervan gedeeld.

In het kader van het PGB-proces waren er ook contacten met belanghebbenden die actief zijn op het gebied van energie, zoals consumenten- en milieuorganisaties. Voorts heeft de Commissie vijf openbare raadplegingen gehouden om te weten te komen wat de belanghebbenden en het grote publiek vinden over de noodzaak en de voordelen van de voorgestelde projecten vanuit het perspectief van het energiebeleid van de Unie.

Dit zijn de belangrijkste fasen van het proces van de vaststelling van de Unielijst:

- (a) Inventarisatie van de infrastructuurbehoeften en verbeterde beoordelingsmethodologie

Het PGB-selectieproces in de sectoren elektriciteit en gas is in oktober 2018 van start gegaan met de inventarisatie op regionaal niveau van specifieke infrastructuurbehoeften waarin door middel van nieuwe infrastructuurprojecten zou moeten worden voorzien en die niet op doeltreffende wijze tot stand kunnen worden gebracht met andere, niet-infrastructurele middelen, zoals regelgevings- of marktgebaseerde maatregelen.

De door de regionale groepen geïnventariseerde infrastructuurbehoeften lagen ten grondslag aan de verbeterde methodologieën van 2019 voor de beoordeling van PGB-kandidaten inzake elektriciteit en gas. Deze methodologieën zijn ontwikkeld in het kader van het samenwerkingsplatform dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Commissie,

ACER, ENTSB-G en ENTSB-E alsmede uit vertegenwoordigers van de NRI's op ad-hocbasis. Het samenwerkingsplatform is opgericht om te zorgen voor betere coördinatie van het PGB-proces tussen de belangrijkste deelnemers en om grotere transparantie tot stand te brengen.

Voor het beoordelingskader van PGB-kandidaten op het prioritaire gebied invoering van slimme netwerken werd hetzelfde proces doorlopen als voor de derde Unielijst van PGB's.

(b) Indiening van PGB-kandidaten door projectontwikkelaars

Overeenkomstig punt 2.3 en punt 2.4 van bijlage III bij de TEN-E-verordening vormden de elektriciteits- en gasinfrastructuurprojecten die door projectontwikkelaars in het kader van de gerichte uitnodigingen als PGB-kandidaten werden ingediend, een onderdeel van de respectievelijk door het ENTSB-E en het ENTSB-G opgestelde tienjarige netontwikkelingsplannen voor elektriciteit en gas.

(c) Beoordeling van PGB-kandidaten door de regionale groepen

Elke regionale groep heeft een beoordeling van de PGB-kandidaten voor zijn prioritaire corridor uitgevoerd.

Ten eerste werd beoordeeld of de projecten voldoen aan de in artikel 4, lid 1, van de TEN-E-verordening vastgestelde algemene criteria, onder meer of zij bijdragen aan de doelstellingen van de corridor en de grensoverschrijdende dimensie.

Vervolgens hebben de regionale groepen de bijdragen van de projecten aan de in artikel 4, lid 2, TEN-E-verordening vastgestelde specifieke criteria beoordeeld aan de hand van de overeengekomen specifieke methodologieën die zijn ontwikkeld in het kader van het samenwerkingsplatform (voor PGB-kandidaten inzake elektriciteit en gas) of door de respectieve werkgroep (voor PGB-kandidaten inzake olie en grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken). Verder is met betrekking tot de PGB-kandidaten inzake elektriciteit en gas een kosten-batenanalyse uitgevoerd volgens de door het ENTSB-E en het ENTSB-G ontwikkelde methodologieën. Met betrekking tot het prioritaire thematische gebied invoering van slimme netwerken werd de kosten-batenanalyse door de projectontwikkelaars zelf voorbereid en werd de aanvraag voor de PGB's beoordeeld in overeenstemming met het beoordelingskader en de wettelijke bepalingen.

(d) Raadpleging van belanghebbenden betreffende PGB-kandidaten

De bepalingen van bijlage III bij de TEN-E-verordening voorzien in grotere transparantie van PGB-proces en meer inspraak van het publiek in dat proces. Elke regionale groep moet de organisaties raadplegen die de relevante belanghebbenden vertegenwoordigen — en, indien zulks passend wordt geacht, de belanghebbenden zelf — met inbegrip van producenten, distributiesysteembeheerders, leveranciers en consumenten en organisaties voor de bescherming van het milieu. Wanneer dat nuttig is voor de verwezenlijking van zijn taken kan de regionale groep ook hoorzittingen of raadplegingsrondes organiseren.

Van 22 november 2018 tot en met 26 september 2019 hebben, in overeenstemming met de beginselen van betere regelgeving van de Commissie, vijf openbare raadplegingen plaatsgevonden over PGB-kandidaten inzake elektriciteit, gas, slimme netwerken, grensoverschrijdende CO₂-netwerken en olie. In totaal werden via het EU-enquêteplatform 720 bijdragen uit 22 lidstaten ingediend door uiteenlopende burgers en belanghebbenden, waaronder milieuorganisaties, beroepsverenigingen, kleine en middelgrote ondernemingen enz. Ook werden verschillende standpuntnota's ingediend via een functionele mailbox, waarvan het adres aan het publiek was meegedeeld. Samenvattend kan worden gezegd dat de respondenten grotendeels voorstander waren van het opnemen van de voorgestelde projecten

inzake slimme netwerken en CO₂-netwerken in de Unielijst. In de raadplegingen over elektriciteit en gas heeft een aantal belanghebbenden op milieugebied benadrukt dat bij het identificatie- en selectieproces voor de PGB's rekening moet worden gehouden met de ecologische verdiensten van individuele voorgestelde projecten. De belangrijkste doelstelling van het raadplegingsproces was te beoordelen in hoeverre de voorgestelde projecten noodzakelijk zijn, rekening houdend met de sociaal-economische kosten en baten, in het kader van het energiebeleid van de Unie. Alle PGB's moeten voldoen aan de wetgeving van de Unie en een volledige vergunningsprocedure doorlopen, met inbegrip van een milieueffectbeoordeling en een openbare raadpleging. Mocht blijken dat een PGB niet aan de wetgeving van de Unie voldoet, dan kan het van de Unielijst worden verwijderd.

Naast het online raadplegingsproces werden bilaterale vergaderingen met vertegenwoordigers van consumenten- en milieuorganisaties gehouden om de methodologie die ten grondslag ligt aan de beoordeling van de PGB's diepgaander te bespreken.

De belanghebbenden werden bovendien geregeld uitgenodigd voor bijeenkomsten van de regionale groepen, waarop de behoeften in elke corridor werden besproken, de PGB-kandidaten werden beoordeeld en de regionale lijsten van PGB's werden opgesteld; een aantal belanghebbenden is op deze uitnodigingen ingegaan.

(e) Controle van de criteria en de grensoverschrijdende relevantie door de NRI's

De NRI's (gecoördineerd door ACER) hebben voor de PGB-kandidaten inzake elektriciteit, gas en slimme netwerken gecontroleerd of de criteria en de methodologie voor de kosten-batenanalyse consistent zijn toegepast en of deze PGB-kandidaten grensoverschrijdend relevant zijn. In het algemeen is de beoordeling door de NRI's positief; slechts enkele NRI's hebben bedenkingen geuit over een klein aantal projecten. De gedetailleerde resultaten van deze controle zijn aan de regionale groepen verstrekt.

(f) Overeenstemming van de besluitvormingsorganen over de regionale ontwerplijsten van PGB-kandidaten

Nadat de PGB-kandidaten door de regionale groepen zijn beoordeeld, zijn de besluitvormingsorganen op technisch niveau (samengesteld uit de vertegenwoordigers van de Commissie en de lidstaten) tot overeenstemming gekomen over de regionale ontwerplijsten en de voorlopige rangorde van de PGB-kandidaten. De vergaderingen van de technische besluitvormingsorganen van de regionale groepen vonden plaats op 5 juli (projecten inzake elektriciteit, slimme netwerken en gas) en op 17 juli (projecten inzake olie). In het geval van projecten inzake grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken is in juli 2019 in schriftelijke vorm overeenstemming bereikt.

(g) Adviezen van ACER over de regionale ontwerplijsten

Overeenkomstig punt 2.12 van bijlage III bij de TEN-E-verordening heeft ACER op 25 september 2019 adviezen uitgebracht over de regionale *ontwerplijsten* betreffende PGB's inzake elektriciteit (met inbegrip van slimme netwerken) en gas. In het kader daarvan heeft ACER de consistente toepassing van de beoordelingscriteria en de transregionale kosten-batenanalyse geëvalueerd.

(h) Goedkeuring van de definitieve regionale lijsten van PGB's door de besluitvormingsorganen

De *definitieve* regionale lijsten voor alle negen prioritaire corridors en alle drie prioritaire thematische gebieden zijn op 4 oktober 2019 goedgekeurd door de besluitvormingsorganen van de regionale groepen. De besluitvormingsorganen hebben de definitieve regionale lijsten

goedgekeurd op basis van de regionale ontwerplijsten, rekening houdend met het advies van ACER, met de beoordelingen van de NRI's en in het geval van projecten inzake olie en koolstofdioxidetransport met de beoordeling van de werkgroep. De LNG-terminal van Göteborg in Zweden werd geschrapt van de regionale lijst voor BEMIP Gas die was overeengekomen door het betrokken besluitvormingsorgaan, naar aanleiding van het besluit van de Zweedse autoriteiten om de toestemming voor een aansluiting van de LNG-terminal op het gastransmissienet te weigeren, zonder welke het project geen grensoverschrijdend effect heeft, zoals vereist door de TEN-E-verordening.

3. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN DE GEDELEGEERDE HANDELING

Samenvatting van de voorgestelde maatregel(en)

Bij de onderhavige gedelegeerde verordening worden 151 PGB's aangewezen die noodzakelijk worden geacht om de in de TEN-E-verordening vastgestelde prioritaire corridors in de sectoren elektriciteit, gas en olie alsmede de prioritaire thematische gebieden slimme netwerken, elektriciteitssnelwegen en grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken tot stand te brengen.

Deze gedelegeerde verordening wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 3, lid 4, van de TEN-E-verordening, waarin is bepaald dat de Commissie bevoegd is elke twee jaar een gedelegeerde handeling vast te stellen waarbij de Unielijst van PGB's wordt vastgesteld. Deze lijst vervangt de derde Unielijst van PGB's die bij Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/540 van de Commissie van 23 november 2017 is vastgesteld. Deze gedelegeerde verordening neemt de vorm aan van een nieuwe bijlage VII bij de TEN-E-verordening.

Deze Unielijst omvat 151 PGB's, waaronder 102 inzake elektriciteit, 32 inzake gas, 6 inzake olie, 6 inzake slimme netwerken en 5 inzake grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken. In totaal 22 PGB's inzake elektriciteit zijn aangemerkt als "elektriciteitssnelwegen" en voldoen ook aan de criteria van bijlage I, punt 4.11, en de criteria van bijlage II, punt 1, onder b), bij de TEN-E-verordening.

De Unielijst omvat projecten die van doorslaggevend belang zijn voor de voltooiing van de Europese interne energiemarkt, voor de verwezenlijking van de doelstelling van het EU-energiebeleid betreffende betaalbare, zekere en duurzame energie, en voor het behalen van de klimaatdoelstellingen van de Unie. Tot de PGB's behoren alle prioritaire projecten waarover overeenstemming is bereikt door de groepen op hoog niveau die zijn opgericht om op regionaal niveau de ontwikkeling van grensoverschrijdende en trans-Europese projecten alsmede de tenuitvoerlegging van geharmoniseerde regels te faciliteren. Zodra de PGB's inzake elektriciteit zijn voltooid, zullen deze de lidstaten helpen om de streefcijfers van het klimaat- en energiebeleid voor 2030 alsmede de streefcijfers inzake elektriciteitsinterconnectie voor 2020 en 2030 te behalen. De PGB's inzake gas zorgen ervoor dat alle lidstaten toegang hebben tot ten minste drie bronnen van gas en tot vloeibaar aardgas en dat geen enkele lidstaat wat betreft energie geïsoleerd blijft.

Er staan 21 PGB's minder op deze Unielijst dan op de in 2017 vastgestelde (derde) lijst. Twintig gasprojecten zijn van de lijst geschrapt, samen met één project voor slimme netwerken en één voor grensoverschrijdende koolstofdioxidenetwerken. Het lagere aantal PGB's inzake gas is voornamelijk het gevolg van i) de voltooiing van sommige projecten, ii) een robuuster PGB-selectieproces, en iii) het feit dat prioriteit wordt gegeven aan projecten waarmee de resterende, meest dringende en wezenlijke knelpunten worden aangepakt, rekening houdend met de geraamde vraag naar gas in overeenstemming met de decarbonisatie-doelstellingen van de Europese Unie.

De in deze gedelegeerde verordening opgenomen PGB's worden pas uitgevoerd nadat de vergunningsprocedures in alle betrokken landen met succes zijn voltooid, met inbegrip van milieueffectbeoordelingen en openbare raadplegingen. De PGB's moeten voldoen aan de wetgeving van de Unie en aan de nationale wetgeving, met inbegrip van de milieuwetgeving en de ontvlechtingbepalingen van Richtlijn (EU) 2019/944 en Richtlijn 2009/73/EG^{3, 4}.

³ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125).

⁴ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van 31.10.2019

tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009⁵, en met name artikel 3, lid 4,

Overwegende hetgeen volgt:

- 1) Bij Verordening (EU) nr. 347/2013 is een kader vastgesteld voor de selectie, planning en uitvoering van projecten van gemeenschappelijk belang (hierna “PGB's” genoemd) die vereist zijn om de negen strategische geografische prioritaire infrastructuurcorridors op het gebied van elektriciteit, gas en olie, en drie Uniebrede infrastructurele prioritaire gebieden voor slimme netwerken, elektriciteitssnelwegen en kooldioxidetransportnetwerken tot stand te brengen.
- 2) De Commissie is bevoegd de Unielijst van PGB's (hierna “de Unielijst” genoemd) vast te stellen.
- 3) De lijst van PGB's wordt om de twee jaar vastgesteld en moet dus worden vervangen.
- 4) De projecten die worden voorgesteld om in de Unielijst te worden opgenomen, zijn beoordeeld door de in artikel 3 van Verordening (EU) nr. 347/2013 bedoelde regionale groepen, die hebben bevestigd dat de betrokken projecten aan de criteria van artikel 4 van die verordening voldoen.
- 5) De regionale groepen hebben op vergaderingen op technisch niveau overeenstemming bereikt over de ontwerplijsten van PGB's. Nadat het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (“ACER”) op 25 september 2019 adviezen heeft uitgebracht over de consistente toepassing van de beoordelingscriteria en de transregionale kosten-batenanalyse, hebben de besluitvormingsorganen van de regionale groepen de regionale lijsten op 4 oktober 2019 goedgekeurd. Overeenkomstig artikel 3, lid 3, onder a), van Verordening (EU) nr. 347/2013 hebben de lidstaten op wiens grondgebied de projecten betrekking hebben, hun goedkeuring gegeven aan alle voorgestelde projecten voordat de regionale lijsten zijn vastgesteld.
- 6) Organisaties die de betrokken partijen vertegenwoordigen, met inbegrip van producenten, distributiesysteembeheerders, leveranciers alsmede consumenten- en milieuorganisaties, zijn geraadpleegd over de projecten die zijn voorgesteld om op de Unielijst te worden geplaatst.

⁵ PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39.

- 7) De PGB's moeten worden ingedeeld overeenkomstig de strategische trans-Europese energie-infrastructuurprioriteiten in de volgorde die in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 347/2013 is vastgesteld. De projecten mogen op de Unielijst niet in een rangorde worden geplaatst.
- 8) De PGB's op de lijst moeten op zichzelf staan of onderdeel van een cluster van verschillende PGB's zijn, omdat zij onderling afhankelijk zijn of (potentieel) met elkaar concurreren.
- 9) De Unielijst omvat projecten die zich in verschillende ontwikkelingsstadia bevinden, waaronder voorbereidend haalbaarheidsonderzoek, haalbaarheidsonderzoek, verlening van vergunningen en bouw. Wat betreft PGB's die zich in een vroeg ontwikkelingsstadium bevinden, kunnen studies nodig zijn om aan te tonen dat deze technisch en economisch haalbaar zijn en dat deze voldoen aan de wetgeving van de Unie, met inbegrip van milieuwetgeving. In dat verband moeten de potentiële negatieve gevolgen voor het milieu adequaat worden vastgesteld, beoordeeld, en voorkomen of beperkt.
- 10) Dat projecten op de Unielijst van PGB's zijn geplaatst, loopt niet vooruit op de resultaten van de desbetreffende milieubeoordeling en vergunningsprocedure. Overeenkomstig artikel 5, lid 8, van Verordening (EU) nr. 347/2013 kan een project worden verwijderd van de Unielijst indien het niet in overeenstemming is met het Unierecht. De uitvoering van de PGB's, met inbegrip van de naleving van de desbetreffende wetgeving, dient overeenkomstig artikel 5 van die verordening te worden gemonitord.
- 11) Verordening (EU) nr. 347/2013 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage VII bij Verordening (EU) nr. 347/2013 wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 31.10.2019

Voor de Commissie
De Voorzitter
Jean-Claude JUNCKER